Dosarul nr. 21r-298/24 Judecător: Serghei Papuha
nr. electronic 1-23001816-02-21r-05022024 Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana

D E C I Z I E

17 septembrie 2024 mun. Chișinău
Colegiul Penal al Curţii de Apel Chişinău
Având în componenţa sa pe:
Preşedintele şedinţei de judecată, judecătorul Marcel Juganari
Judecătorii Ion Bulhac
Silvia Cecan

Judecând în ordine de recurs, recursul directorului Penitenciarului nr.16 Pruncul, comisar-șef de justiție, Natalia Gospodarenco, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 15 ianuarie 2024, prin care s-a admis plângerea condamnatului Andrei Pavlenco, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constatat faptul că condamnatul Andrei Pavlenco, născut la *****, a fost deţinut în Penitenciarul nr. 3 Leova, pe o perioadă totală de 846 zile, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului si a libertăţilor fundamentale, s-a redus pedeapsa condamnatului Andrei Pavlenco, născut la *****, pentru perioada de 846 (opt sute patruzeci si sase) zile, în care s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 3 Leova, cu reducerea a 170 (o sută şaptezeci) zile. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Andrei Pavlenco, născut la *****, prin decizia Curţii de Apel Comrat din data de 04.04.2019, de 9 ani, s-a redus cu 170 (o sută şaptezeci) zile.

Procedura de înștiințare a părților a fost îndeplinită.

Termenul de examinare a cauzei în instanța de recurs, 5 februarie 2024-17 septembrie 2024.

Examinând probele din dosar, în raport cu argumentele invocate în recursul declarat, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

A C O N S T A T A T:

1. La data de 05.01.2023 prin intermediul cancelariei Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana a încheierea Judecătoriei Cimișlia din 21.07.2023, prin care s-a dispus declinarea competentei de la examinarea cererii înaintate cu privire la examinarea chestiunii prevăzute de art. 469 alin. (1) pct. 17) din Codul de

procedură penală, constatarea condiţiilor de detentie, în favoarea la instanta de judecată în a cărei rază teritorială se află institutia care pune în executare pedeapsa, Judecătoria Chişinău.

2. La 04.01.2022, condamnatul Andrei Pavlenco, a înaintat judecătorului de instructie o plângere împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.
3. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 15 ianuarie 2024, s-a admis plângerea condamnatului Andrei Pavlenco, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constatat faptul că condamnatul Andrei Pavlenco, născut la *****, a fost deţinut în Penitenciarul nr. 3 Leova, pe o perioadă totală de 846 zile, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului si a libertăţilor fundamentale, s-a redus pedeapsa condamnatului Andrei Pavlenco, născut la *****, pentru perioada de 846 (opt sute patruzeci si sase) zile, în care s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 3 Leova, cu reducerea a 170 (o sută şaptezeci) zile. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Andrei Pavlenco, născut la *****, prin decizia Curţii de Apel Comrat din data de 04.04.2019, de 9 ani, s-a redus cu 170 (o sută şaptezeci) zile.
4. Nefiind de acord cu încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 15 ianuarie 2024, directorul Penitenciarului nr.16 Pruncul, comisar-șef de justiție, Natalia Gospodarenco a înaintat cerere de recurs prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii și pronunțarea unei noi hotărîri prin care plîngerea să fie respinsă.
5. În motivarea recursului s-a invocat că instanţa de fond în motivarea încheierii a făcut trimitere la rapoartele Consiliului pentru Prevenirea Torturii din anii 2017-2018, CPT pe marginea vizitelor efectuate în Republica Moldova, datate cu perioade anterioare perioadelor de detenţie a condamnatului în Penitenciarul nr. 3-Leova. De menţionat că rapoartele la care instanţa a făcut referire în încheierea contestată, Comitetul în genere nu s-a referit la condiţiile de detenţie din celulele în care s-a deţinut condamnatul Pavlenco Andrei, deoarece acestea nu au constituit obiectul vizitelor, prin urmare motivarea instanţei efectuată prin trimitere la aceste rapoarte nu este plauzibilă.
6. Conform rapoartelor CPT, a practicii CEDO, cât şi a practicii naţionale, Penitenciarul nr.3-Leova, nu a fost recunoscută ca instituţie penitenciară cu condiţii inumane sau degradante. în majoritatea hotărârilor instanţelor naţionale

de judecată se menţionează că, Penitenciarul nr.3-Leova nu a fost stabilit ca penitenciar în care condiţiile de detenţie contravin prevederilor art. 3 CEDO, or acest penitenciar, asigură deţinuţilor minimul necesar şi condiţiile din acestea nu se regăsesc în careva rapoarte.

7. Mai mult, la acest capitol este necesar de menţionat că, după anul 2017, CPT a mai desfăşurat vizite în penitenciarele din Republica Moldova, de care urma să se se conducă instanţa de judecată, or, din anul 2017 de către administraţia Penitenciarului nr.3-Leova au fost întreprinse măsuri de renovare a condiţiilor de detenţie. La caz constatăm că, instanţa nu a oferit importanţă argumentelor invocate de reprezentant care au fost importante pentru rezultatul procesului. Considerăm aceste constatări neîntemeiate, ele fiind bazate pe concluzii greşite, condiţiile de detenţie în care s-a deţinut Pavlenco Andrei corespund standardelor minime de întreţinere a deţinuţilor.
8. Conform art.20 al Constituţiei RM, orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti atunci când drepturile, libertăţile şi interesele acesteia au fost violate.
9. Raportând materialele cauzei la prevederile legale enunţate mai sus se constată că, ultimele nu au fost respectate întocmai de instanţă, ceea ce a condus la emiterea unei încheieri nemotivate.
10. În acest context, instanţa era obligată să examineze şi să se expună asupra fiecărui motiv, argument, aspect de încălcare a prevederilor legale invocate în acest sens în cererea înaintată. Potrivit acestor prevederi, legislatorul a prevăzut expres rolul activ pentru cercetarea sub toate aspectele, completă şi obiectivă a circumstanţelor cauzei. Or, neexpunerea asupra unei cerinţe, se egalează cu faptul că nu au fost auzite părţile. Conform practicii CEDO, în cauza Fomin c. Moldovei, Cererea nr.36755/06, Curtea a statuat că, „Rolul unei Decizii motivate este să demonstreze părţilor că ele au fost auzite. Mai mult, o Decizie motivată oferă părţilor posibilitatea de a o contesta precum şi posibilitatea ca Decizi să fie revizuită de către o instanţă de Recurs”.
11. Pe cale de consecinţă, prima instanţă în mod arbitrar a preluat argumentele condamnatului şi a conchis nejustificat că cererea este întemeiată şi poate fi admisă. Administraţia penitenciarului nu este de acord cu soluţia adoptată din simplu considerent că, concluziile primei instanţe au fost bazate doar pe afirmaţiile declarative ale condamnatului fără a fi dovedite cu careva probe, cum ar fi explicaţiile altor condamnaţi sau preveniţi, copiile plângerilor anterioare adresate administraţiei.
12. În această ordine de idei se conclude faptul că, în perioada detenţiei Pavlenco Andrei, nu a fost marginalizat sub nici-un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiţii a executării detenţiei.

13. Examinând recursul, Colegiul penal ajunge la concluzia de a respinge recursul directorului Penitenciarului nr.16 Pruncul, comisar-șef de justiție, Natalia Gospodarenco, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 15 ianuarie 2024, ca nefondat, cu menţinerea fără modificări a acestei încheieri.
14. Potrivit art. 3 alin.(1) din Codul de procedură penală, în desfăşurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanţa judecătorească.
15. La fel, conform art. 447 alin. (1) și alin. (2) din Codul de procedură penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces. Instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.
16. Astfel, Colegiul va dispune examinarea cauzei în lipsa părților.
17. În conformitate cu dispozițiile art. 449 din Codul de procedură penală, judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă recursul este nefondat; recursul este depus peste termen; recursul este inadmisibil; admite recursul, casând hotărârea, parțial sau integral, și ia una din următoarele soluții: dispune achitarea persoanei sau încetarea procesului penal în cazurile prevăzute de prezentul cod, rejudecă cauza cu adoptarea unei noi hotărâri, dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare. Adoptarea deciziei şi întocmirea acesteia se efectuează în conformitate cu prevederile art.417 şi 418, care se aplică în mod corespunzător.
18. Subsecvent normei citate, instanța de recurs, în conformitate cu prevederile art. 449 alin.(1) pct. 1) lit. a) din Codul de procedură penală, respinge recursul ca fiind nefondat şi menține hotărârea atacată.
19. Conform art. 473^2 alin. (1) din Codul de procedură penală, plîngerea împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, poate fi înaintată de către condamnat, personal sau prin intermediul unui avocat, la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială se află instituţia penitenciară în care se deţine condamnatul, după caz, din care a fost eliberat.
20. Potrivit art. 473^4 din Codul de procedură penală - (1) La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată dă apreciere atît probelor prezentate de părţi, cît şi rapoartelor instituţiilor naţionale şi internaţionale în domeniu. (2) La evaluarea condiţiilor de detenţie, instanţa de judecată ţine cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale condamnatului, precum şi de perioada în care condamnatul a fost

deţinut în condiţiile contestate. (3) În urma constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. (4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. (5) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. (5^1) În cazul constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, instanţa de judecată dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare. (6) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin.(3), persoanele condamnate la detenţie pe viaţă nu pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei, dar pot înainta o acţiune civilă. (7) Reducerea pedepsei sau, după caz, încasarea despăgubirii în valoare bănească, prevăzute la alin.(4) şi (5), se efectuează indiferent de confirmarea sau neconfirmarea vinovăţiei organului care pune în executare sentinţa sau încheierea ori a persoanelor publice din cadrul acestui organ. (8) Dacă nu se constată încălcări ale prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale în cadrul executării pedepsei, instanţa de judecată dispune respingerea plîngerii. (9) Încheierea adoptată în condiţiile prezentului articol este executorie imediat, însă poate fi atacată cu recurs la curtea de apel de către părţi, în termen de 15 zile de la data pronunţării, prin intermediul instanţei de fond. În cazul încasării mijloacelor băneşti, încheierea instanţei de judecată se execută în condiţiile prevăzute de Codul de executare.

21. În continuare, Colegiul stabileşte că potrivit datelor administrate, prin sentinţa Judecătoriei Cimişlia din 07.07.2017, Pavlenco Andrei *****a fost condamnat în baza art.186 alin. (2) lit. c) din Codul penal, la 2 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis. Termenul executării pedepsei se calculează de la 07.07.2017, cu includerea în acest termen a perioadei arestării preventive de la 01.02.2017 până la 30.06.2017.
22. Prin sentinţa Judecătoriei Cimişlia, sediul Central din 18.05.2018, Pavlenco Andrei *****a fost condamnat în baza art.187 alin.(2) lit.b),e),f) Cod penal la 5 ani 6 luni închisoare. Conform art.84 alin.(4) Cod penal, la pedeapsa aplicată prin prezenta sentinţă a fost adăugată parţial pedeapsa stabilită prin sentinţa Judecătoriei Cimişlia din 07.07.2017, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă de 6 ani 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis.
23. Potrivit deciziei Curţii de Apel Comrat din 04.04.2019 a fost casată integral sentinţa Judecătoriei Cimişlia, sediul Central din 18.05.2018 şi pronunţată o nouă hotărâre, prin care Pavlenco Andrei *****a fost condamnat în baza art.188 alin.(2) lit. b),e),f) Cod penal la 8 ani închisoare. Conform art.84 alin.(4) Cod penal, la pedeapsa aplicată prin prezenta sentinţă a fost adăugată parţial pedeapsa stabilită prin sentinţa Judecătoriei Cimişlia din 07.07.2017, fiindu-i stabilită pedeapsa definitivă de 9 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei se calculează de la 04.04.2019, cu includerea în acest termen a perioadei arestării preventive de la 01.02.2017 până la 20.06.2017 şi de la 07.07.2017 până la 04.04.2019.
24. Prin încheierea Judecătoriei Cimişlia sediul Leova din 11.09.2019, conform art.473^4 alin.(4) din Codul de procedură penală, i-a fost redusă pedeapsa condamnatului cu 96 zile. În rest, pretenţiile condamnatului împotriva administraţiei Penitenciarului nr.13 Chişinău referitoare la condiţiile de detenţie de până la 18.05.2018 au fost respinse ca tardive. Prin încheierea respectivă instanţa s-a expus referitor la întreaga perioadă de detenţie a condamnatului Pavlenco Andrei *****de până la data de 11.09.2019.
25. Potrivit încheierii Judecătoriei Cimişlia, sediul Leova din 01.12.2020, s-a dispus, se constată faptul că, condamnatul Pavlenco Andrei Alexei, a fost deţinut în Penitenciarul nr.3 Leova, timp de 447 zile, în condiţii inumane, contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale. Conform art.473^4 alin.(4) Cod de procedură penală, pentru 440 zile de detenţie în condiţii inumane, calculându-se 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie, se reduce pedeapsa condamnatului Pavlenco Andrei *****cu 88 (optzeci şi opt) zile. Conform art.473/4 alin.(5) Cod de procedură penală, pentru 7 zile rămase de detenţie în condiţii inumane, calculându-se 1 unitate convenţională pentru fiecare zi, se încasează din contul statului în beneficiul condamnatului Pavlenco Andrei *****despăgubirea pecuniară în

sumă de 350 (trei sute cincizeci) lei. În rest, plângerea condamnatului Pavlenco Andrei Alexei, în partea ce ţine de aplicarea art. 385 alin. (5), 473/4 alin.(4)-(6) Cod de procedură penală referitoare la condiţiile de detenţie în calitate de prevenit şi condamnat de până la 11.09.2019, se respinge ca neîntemeiată. Prin încheierea respectivă instanţa s-a expus referitor perioadă de detenţie a condamnatului Pavlenco Andrei *****începând cu data de 11.09.2019 până la data de 01.12.2020.

26. Începutul termenului executării pedepsei a fost stabilit începând cu data 07.07.2017, iar sfârşitul termenului fiind la 07.08.2025.
27. La data judecării plîngerii condamnatul Pavlenco Andrei *****executa pedeapsa sub formă de închisoare în Penitenciarul nr. 16 Pruncul. Astfel, judecătorul de instrucţie din cadrul Judecătoriei Chişinău, sediul Ciocana este competent să examineze plângerea condamnatului Pavlenco Andrei *****împotriva administraţiei Penitenciarului nr. 3 Leova cu privire la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului.
28. Conform prevederilor art. 473^2 alin. (5) din Codul de procedură penală, plângerea referitoare la condiţiile de detenţie care afectează grav drepturile condamnatului sau ale prevenitului se depune pe parcursul detenţiei în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale sau în termen de 6 luni de la data când nu mai sânt deţinuţi în astfel de condiţii, dar nu mai târziu de 4 luni de la eliberarea lor din locul de detenţie.
29. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a menţionat în nenumărate rânduri în practica sa, inclusiv instituită în cauzele contra Moldovei că, articolul 3 al Convenţiei consfinţeşte una din cele mai fundamentale valori ale unei societăţi democratice. Acesta interzice, în termeni absoluţi, tortura şi tratamentele sau pedepsele inumane ori degradante, indiferent de circumstanţe şi de comportamentul victimei (cauza Mozer c. Republicii Moldova şi Rusiei, 23 februarie 2016, § 117; cauza Rotaru c. Moldovei, 15 februarie 2011, §30; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 62).
30. La constatarea condiţiilor de detenţie, instanţa naţională va ţine cont de faptul că maltratarea trebuie să atingă un nivel minim de severitate pentru a cădea sub incidenţa articolului 3. Evaluarea acestui nivel minim este, prin natura lucrurilor, relativă. El depinde de toate circumstanţele cauzei, precum ar fi durata maltratării, urmările sale fizice şi psihice şi, în unele cazuri, de sexul, vârsta şi starea sănătăţii victimei (cauza Irlanda c. Regatului Unit, 18 ianuarie 1978, § 162; cauza Ciorap c. Moldovei, 19 iunie 2007, § 63).
31. Totodată, statul trebuie să asigure ca persoana să fie deţinută în condiţii care sunt compatibile cu respectarea demnităţii sale umane, ca modul şi metoda de executare a pedepsei să nu cauzeze persoanei suferinţe sau dureri de o

intensitate care să depăşească nivelul de suferinţă inerent detenţiei şi că având în vedere exigenţele detenţiei, sănătatea şi integritatea persoanei să fie în mod adecvat asigurate, printre altele, prin acordarea asistenţei medicale necesare (cauza Kudla c. Poloniei, 26 octombrie 2000, § 94).

32. Atunci când sunt evaluate condiţiile de detenţie, trebuie luate în consideraţie efectele cumulative ale acestor condiţii, precum şi durata detenţiei (Ostrovar c. Moldovei, 13 septembrie 2005, § 80). Ţinând cont de cele expuse supra, instanţa de judecată va da o apreciere condiţiilor de detenţie prin coroborarea poziţiei autorităţilor instituţiei penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei si rapoartele naţionale si internaţionale care au analizat si au evaluat condiţiile de detenţie în acest penitenciar, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudenţa Curţii Europene a Drepturilor Omului cu referire la încălcarea art. 3, care prevede că „Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante."
33. CtEDO a considerat un tratament ca fiind „degradant", atunci când s-a cauzat victimelor sentimente de frică, îngrijorare si inferioritate capabile să le umilească si să le înjosească (Kudla v. Poland [GC], nr. 30210/96, § 92, ECHR 2000-XI).
34. Pentru a determina dacă o anumită formă de tratament este „degradantă" în sensul articolului 3, Curtea va lua în calcul dacă scopul acestui tratament a fost de a umili si înjosi persoana si dacă, în ceea ce priveste consecinţele, acest tratament a afectat negativ personalitatea ei, într-un mod incompatibil cu articolul 3. Chiar si absenţa unui asemenea scop nu poate exclude categoric o constatare a violării articolului 3 (Raninen v. Finland, hotărâre din 16 decembrie 1997, Reports of Judgments and Decisions, 1997-VIII, pp. 2821-22, § 55, şi Peers v. Greece, nr. 28524/95, § 74, ECHR 2001-III).
35. Aşadar, cu referire la deţinerea condamnatului în Penitenciarul nr. 3 Leova, potrivit raportului prezentat, consideră administraţia penitenciarului că, lui Andrei Pavlenco, în perioada aflării sale în penitenciarul vizat, i-a fost acordat minimul de condiţii pentru executarea detenţiei. În particular, potrivit raportului prezentat, se consideră că autorul plângerii s-a aflat în condiţii de detenţie care au corespuns minimului necesar.
36. Astfel, în perioada de referinţă, condamnatul Andrei Pavlenco s-a deţinut în Penitenciarul nr. 3 Leova, în mai multe celule succesiv, fiind indicat numărul acestora, precum şi suprafaţa lor totală, numărul de deţinuţi în celulă si spaţiul efectiv care revenea unui singur condamnat în fiecare dintre celulele indicate în raport. Deci, potrivit datelor din raport se constată că, condamnatului în majoritatea celulelor deţinute nu i-a fost asigurat spaţiul de cazare.
37. În raport cu cele relatate, la analiza condiţiilor de cazare a deţinutului în ce priveşte problema supraaglomerării, instanţa reţine Hotărârea Guvernului nr.

583 din 26 mai 2006 cu privire la aprobarea Statutului executării pedepsei de către condamnaţi, care în punctul 464 stipulează că ”Fiecare deţinut se asigură cu spaţiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 metri pătraţi, care trebuie să fie iluminat natural şi artificial, încălzit şi ventilat conform normativelor de construcţii”.

38. În Raportul anual pentru anul 2017 şi 2018 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că, starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ţinând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m2 de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.
39. Totodată, instanţa denotă că la aprecierea încălcării art. 3 CEDO nu pot fi luate în consideraţie doar criteriile principale cum ar fi: suprafaţa ce revine fiecărui deţinut, condiţii sanitare, dar şi sistemul de canalizaţie, cantitatea şi calitatea hranei, accesul la serviciile medicale, accesul permanent la apă pentru respectarea igienei personale, existenţa lengeriei de pat, a hainelor, care în general în sistemul penitenciar din RM nu ating un prag minim de suficienţă.
40. Reieşind din situaţia descrisă în raportul prezentat, este evident că cel puţin sub aspectul detenţiei în condiţii de supraaglomerare, faţă de condamnat nu a fost respectată pe perioada de detenţie. Totodată, instanţa de judecată apreciază critic faptul că, deşi administraţia instituţiei penitenciare avea obligaţia de a proba lipsa încălcării condiţiilor de detenţie, aceasta s-a limitat în mare parte la prezentarea generică a datelor.
41. La acelaşi capitol, merită relevat că, la raportul prezentat de către instituţia penitenciară nu au fost anexate careva probe întru confirmarea celor invocate şi anume referitor la condiţiile de detenţie în Penitenciarul nr. 3 Leova, astfel instanţa de judecată va respinge ca fiind pur declarative alegaţiile invocate în raport.
42. În cauza Ananyev şi alţii împotriva Rusiei, 10 ianuarie 2012, Curtea Europeană a hotărât că reclamanţii au fost supuşi unor tratamente inumane şi degradante, ceea ce constituie o încălcare a art. 3 (interzicerea tratamentelor inumane ori degradante) din Convenţie. Aceasta a observat în special că, în celulele lor, reclamanţii aveau mai puţin de 2 metri pătraţi de spaţiu personal, iar numărul de deţinuţi a depăşit în mod semnificativ numărul de locuri de dormit disponibile.

43. În cauza Orchowski împotriva Poloniei, 22 octombrie 2009, Curtea Europeană a constatat o încălcare a articolului 3, stabilind că majoritatea celulelor au fost ocupate peste capacitatea prevăzută, lăsându-i acestuia mai puţin decât cei 3 metri pătraţi de spaţiu personal prevăzuţi de lege şi uneori chiar mai puţin de 2 metri pătraţi. De precizat că, în mai multe cauze, Curtea a notat cu îngrijorare repetarea problemelor în privinţa condiţiilor precare de detenţie în toate penitenciarele din Republica Moldova. În cauza Kalashnikov c. Rusiei, precum şi în cauza Ostrovar c. Moldovei, Curtea a constatat că, supraaglomerarea deja ridică în sine o chestiune în temeiul articolului 3 al Convenţiei, în special când ea durează perioade lungi de timp, aşa cum se reţine în cazul autorului plângerii.
44. Cât priveşte condiţiile de detenţie din întregul sistem penitenciar al Republicii Moldova, de precizat că, în mai multe cauze, Curtea a notat cu îngrijorare repetarea problemelor în privinţa condiţiilor precare de detenţie în penitenciarele vizate. Aceasta notează că, în repetate rânduri, a constatat încălcarea articolului 3 din Convenţie în privinţa acestui penitenciar (cauza Shishanov c. Moldovei, 15 decembrie 2015, § 127), însă această problemă sistemică continuă să persiste.
45. E de reţinut şi faptul că, în cazurile anterioare, în care reclamanţii au avut la dispoziţie mai puţin de 3 m2 de spaţiu vital, Curtea a constatat că supraaglomerarea era suficient de gravă încât să justifice, în sine, constatarea încălcării art. 3 din Convenţie (Sulejmanovic c. Italiei, 16 iulie 2009, §51; Lind c. Rusiei, 6 decembrie 2007, §59). Totuşi, având în vedere că la soluţionarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanţă a încălcărilor privind condiţiile de detenţie care au afectat grav drepturile condamnatului, ci şi stabilirea unei reduceri a pedepsei, instanţa de judecată se va referi şi la celelalte încălcări afară de constatarea supraaglomerării din penitenciare.
46. La soluţionarea plângerii, instanţa de fond a ţinut cont de faptul că nu au fost prezentate careva înscrisuri de către administraţia instituţiei penitenciare în susţinerea alegaţiilor din raport, iar doar simplele invocări indicate în raport nu sunt de natură să răstoarne reclamaţiile condamnatului, în cumul cu constatările expuse în Rapoartele naţionale şi internaţionale efectuate în penitenciarele în referinţă de către comisiile specializate, şi anume de către Consiliul pentru Prevenirea Torturii şi Comitetul European pentru Prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane sau Degradante, care ţinând cont inclusiv de toate informaţiile prezentate, au stabilit necorespunderea instituţiilor penitenciare la standardele minime privind locurile de detenţie. Întru susţinerea acestui raţionament, Curtea Europeană a explicat că dacă există o dispută cu privire la condiţiile de detenţie între părţi, nu este necesar să se

constate veridicitatea fiecărui element litigios: atunci când alegaţia gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenţie. Este cazul când statul este unicul care deţine informaţii susceptibile de a confirma sau respinge alegaţiile reclamantului.

47. Prin urmare, principiul potrivit căruia proba îi revine celui care afirmă, nu se aplică întotdeauna. Faptul că statul nu prezintă aceste informaţii îi permite Curţii să ajungă la concluzia că alegaţia este una justificată (cauza A. şi alţii c. Regatului Unit, 12 februarie 2009, § 132; cauza Idalov c. Rusiei, 22 mai 2012, § 98). Articolul 473/2 alin. (3) din Codul de procedură penală prevede că, condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.
48. Astfel, dificultăţile cu care s-a confruntat condamnatul pe parcursul detenţiei sale în perioada: 01.12.2020 - 27.03.2023 în Penitenciarul nr. 3 Leova, au depăşit nivelul inevitabil de suferinţă inerent detenţiei şi au atins pragul de severitate contrar articolului 3 din Convenţie, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat. În acest sens, CEDO a explicat că dacă există o dispută cu privire la condiţiile de detenţie între părţi, nu este necesar să se constate veridicitatea fiecărui element litigios, atunci când alegaţia gravă nu este respinsă de către statul pârât, poate fi conchisă încălcarea art. 3 din Convenţie. Este cazul când statul este unicul care deţine informaţii susceptibile de a confirma sau respinge alegaţiile reclamantului.
49. Deoarece mecanismul de calcul al reducerilor respective stabilite în art. 223 alin. (5) şi 473^4 din Codul de procedură penală, a fost modificat, fiind în esenţă identic, fără a se face deosebire în dependenţă de statutul persoanei deţinute, este inutilă stabilirea exactă a perioadei în care deţinutul s-a aflat în detenţie în calitate de prevenit şi a celei în care acesta s-a deţinut în calitate de condamnat.
50. Fiind constatată detenţia în condiţii conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa constată că se impune aplicarea mecanismului compensator naţional instituit şi recunoscut ca fiind unul acceptabil.
51. Astfel, potrivit prevederilor art. 473^2 alin (3) din Codul de procedură penală, condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

52. Potrivit prevederilor art. 473^4 alin (4)-(6) din Codul de procedură penală, în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art. 473^2 alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat. În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473^2 alin. (3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin. (4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. În cazul constatării faptului că condamnatul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale şi perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, instanţa de judecată dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare.
53. Conform prevederilor art. 385 alin. (5) din Codul de procedură penală, în cazul constatării încălcării drepturilor privind condiţiile de detenţie, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, reducerea pedepsei se calculează în felul următor: de la una la două zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulative.
54. Prin prisma prevederilor legale pre citate, instanţa de recurs reiterează că Andrei Pavlenco s-a aflat în condiţii de detenţie contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în perioadele de timp: 01.12.2020 - 27.03.2023.
55. Respectiv, ţinând cont de faptul că, Andrei Pavlenco s-a deţinut în Penitenciarul nr. 3 Leova, o perioadă totală de 846 zile, contrar prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, luând în consideraţie totalitatea efectelor cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale ale condamnatului, precum şi intensitatea, gravitatea şi durata încălcării, ţinând cont de principiile proporţionalităţii şi echităţii, judecătorul de instrucție întemeiat a considerat necesar, oportun şi rezonabil de a calcula 2 (două) zile de reducere pentru fiecare 10 zile de detenţie, conform prevederilor art. 473^4 alin.(4) din Codul de procedură penală şi, astfel încât termenul pedepsei definitive stabilite lui

Andrei Pavlenco, prin decizia Curţii de Apel Comrat din 04.04.2019, de 9 ani închisoare, să se reducă în total cu 168 (o sută şaizeci şi opt) zile, iar cu privire la perioada rămasă, şi anume 6 zile care nu poate fi redusă, acordarea condamnatului Andrei Pavlenco, prin rotunjire în favoarea acestuia, şi anume a două zile de reducere a termenului de detenţie.

56. La 28 februarie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunţat mai multe decizii în cauzele Baban si alţii c. Moldovei, Bulgacov si alţii c. Moldovei, Cobîlceanu si alţii c. Moldovei, Filat si alţii c. Moldovei, Condreanu si alţii c. Moldovei, Grigoras si alţii c. Moldovei si Talambuţa si alţii c. Moldovei, unde reclamanţii s-au plâns în faţa Curţii în baza art. 3 CEDO, invocând condiţiile materiale inadecvate de detenţie şi, în unele cereri, lipsa asistenţei medicale corespunzătoare, precum şi lipsa unui remediu efectiv pentru realizarea drepturilor lor.
57. Astfel, făcând referire la decizia pronunţată anterior la data de 28 februarie 2019 în cauza Draniceru c. Moldovei, şi având în vedere noul remediu preventiv compensatoriu pentru condiţiile inadecvate de detenţie în baza Legii nr. 163 din 20 iulie 2017 (în vigoare din 01 ianuarie 2019) şi Legii nr. 272 pentru modificarea Codului de procedură penală, Curtea a considerat că, în principiu, acesta ar putea remedia în mod adecvat încălcările Convenţiei provocate de anumite condiţii precare de detenţie. Curtea a considerat că noul remediu instituit prin Legile nr. 163 şi n. 272 este adoptat, în principiu, în conformitate cu criteriile enunţate în cauza Sisanov c. Moldovei, şi că el ar putea fi considerat a priori efectiv pentru contestarea condiţiilor inadecvate de detenţie din Republica Moldova, astfel încât Curtea a declarat respectivele cereri inadmisibile din cauza neepuizării remediului naţional în acest sens.
58. Colegiul apreciază remediul aplicat în speţa dată, ca fiind unul adecvat şi suficient, bazat pe o justă şi echitabilă evaluare a circumstanţelor de fapt cu o legătură rezonabilă de cauzalitate dintre prejudiciul cauzat şi recompensa instituită, şi care va avea efectul compensatoriu proporţional circumstanţelor constatate.
59. Aferent circumstanțelor descrise supra, Colegiul va respinge ca nefondat recursul, or temeiuri de casare a încheierii Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 15 ianuarie 2024, nu au fost identificate.
60. În conformitate cu prevederile art. art. 469-472, 449 pct.1) lit. a) din Codul de procedură penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,-

D E C I D E:

Respinge ca nefondat recursul directorului Penitenciarului nr.16 Pruncul, comisar-șef de justiție, Natalia Gospodarenco, declarat împotriva încheierii

Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 15 ianuarie 2024, prin care s-a admis plângerea condamnatului Andrei Pavlenco, împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, s-a constatat faptul că condamnatul Andrei Pavlenco, născut la *****, a fost deţinut în Penitenciarul nr. 3 Leova, pe o perioadă totală de 846 zile, în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului si a libertăţilor fundamentale, s-a redus pedeapsa condamnatului Andrei Pavlenco, născut la *****, pentru perioada de 846 (opt sute patruzeci si sase) zile, în care s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 3 Leova, cu reducerea a 170 (o sută şaptezeci) zile. Termenul pedepsei definitive stabilite lui Andrei Pavlenco, născut la *****, prin decizia Curţii de Apel Comrat din data de 04.04.2019, de 9 ani, s-a redus cu 170 (o sută şaptezeci) zile.

Menține încheierea contestată fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Preşedintele şedinţei, judecătorul: Marcel Juganari

Judecătorii: Ion Bulhac

Silvia Cecan